

19.10.2021

5650/S/3719/21

Asia:

- 1 ESITUTKINTALAIN 3:3.2 TARKOITTAMA SELVITYS
MA 08.03.2021
TUNTEMATON

Tapahtuma-aika: TO 18.02.2021 - MA 08.03.2021
Paikkakunta: TURKU

Tapauspäätös:

ASIA: 1 19.10.2021 RIIALI, JARI
RIKOSYLIKOMISARIO

Asiassa ei ole syytä epäillä rikosta, esitutkintaa ei toimiteta
Tutkinta päätetty.

Perustelu ja sovellettavat
lainkohdat:

ALKUTIEDOT:

Jaana Kavonius on lähettänyt 2.3.-29.8.2021 välisenä aikana Lounais-Suomen poliisilaitokselle ja lukuisille muille vastaanottajille useita sähköposteja liitetiedostoineen, joissa Kavonius tuo esille useita erilaisia väitteitä ja rikosepäilyjä. Tässä tutkintailmoituksessa käsitellään väitteet koskien Varsinais-Suomen kärjäoikeuden henkilöstön syylistymisestä rikoksiin. Tutkintailmoituksen 5650/R/30884/21 yhteydessä käsitellään puolestaan väitteet koskien Varsinais-Suomen kärjäoikeudessa tapahtunutta tietosuojarikosta. Materiaalin suuren määrän takia kaikkien väitteiden ja tapahtumatietojen kopioiminen alkutietoihin ei ole mahdollista. Poliisille toimitettu aineisto on kuitenkin otettu kokonaisuudessaan huomioon päätöstä tehtäessä.

Tutkintapyyntöjen mukaan Varsinais-Suomen kärjäoikeuden kärjätuomari Hanna Väliäho on ylittänyt tuomarinvirkaan säädetyn harkintavaltansa järjestämällä varjovalmisteluja vain oikeudenkäynnin toisen osapuolen kanssa, käsittelemällä täytäntöönpanoasiaa H 20/38165 esteellisenä ja kirjaamalla Kavoniuksen todistelun yhteyteen tätä halventavia mainintoja. Lisäksi Väliäho on toiminut puolueellisesti käsittelemässään täytäntöönpanoriidassa, jossa Kavonius oli hakijan todistajana. Tutkintapyyntöjen mukaan Väliäho on häirinnyt Kavoniuksen todistelua ja asettanut hänet vastapuolta huonompaan asemaan.

Tutkintapyyntöjen mukaan Varsinais-Suomen kärjäoikeuden hallintojohtaja Johanna Ilmanen on tahallaan valehdellut kärjätuomari Hanna Väliähon toiminnassa oleva kyse tuomarin riippumattomuudesta sekä estänyt tahallaan Kavoniusta tekemästä turvallisuusilmoitusta ja tietoturvan loukkauksilmoitusta kärjäoikeuden toiminnasta. Varsinais-Suomen kärjäoikeuden yleisötilassa on lisäksi tapahtunut välikohtaus, jossa on osallisena ollut muun muassa Kavonius. Ilmanen ei ole suostunut kertomaan, onko Väliäho tehnyt tapahtumien johdosta Kavoniuksesta perättömän turvallisuusuhkailmoituksen. Myös tapahtuneesta olevaa tallennetta salataan julkisuuslain vastaisesti.

Kavoniuksen tutkintapyyntöjen mukaan Varsinais-Suomen kärjäoikeuden laamanni Martti Juntikka on johtanut tuomarien, poliisien, syyttäjien ja asianajajien verkostoa, jonka tavoitteena on ollut tutkintojen, kanteluiden ja

19.10.2021

5650/S/3719/21

ilmoitusten rikollinen estäminen. Juntikka on tutkintapyyntöjen mukaan rakentanut Varsinais-Suomen käräjäoikeuteen salaisen varjovalmistelurikoksiin erikoistuneen organisaation, joka toimii yhteistyössä tutkintaa tahallaan estävän poliisiorganisaation kanssa suojellen poliisin lainvastaista tutkinnantappotoimintaa. Tutkintapyyntöjen mukaan Juntikan omilla varjovalmistelurikoksilla on myös yhteys käräjätuomareiden ratkaisutoimintaan ja Juntikka on epäasiallisella tavalla vaikuttanut käräjätuomari Tiina Hirvosen ja Hanna Väliahon sekä hallintojohtaja Johanna Ilmasen käytökseen ja päätöksentekoon.

PÄÄTÖS:

Esitutkintaa ei aloiteta, koska ilmoitustietojen ja muun selvityksen perusteella esiin ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella poliisilla olisi syytä epäillä asiassa rikosta (esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 mom.).

PERUSTELUT:

Sovellettavat säännökset

Rikoslain (39/1889) 40 luvun 7 §:n mukaan virka-aseman väärinkäyttämisestä tuomitaan virkamies, joka hankkiakseen itselleen tai toiselle hyötyä taikka aiheuttaakseen toiselle haittaa tai vahinkoa rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa osallistuessaan päätöksentekoon tai sen valmisteluun tai käyttäessään julkista valtaa muissa virkatehtävissään taikka käyttää väärin asemaansa käskyvallassaan tai välittömässä valvonnassaan olevaan henkilöön nähden.

Jos virkamies ainoastaan rikkoo virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa eikä teko ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen, kysymys on joko rikoslain 40 luvun 9 §:n mukaisesta tahallisuudesta tai saman luvun 10 §:n mukaisesta tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta.

Virka-aseman väärinkäyttäminen edellyttää tahallisuutta. Säännöksessä käytetyt muotoilut "hankkiakseen" ja "aiheuttaakseen" viittaavat hyödyn, haitan ja vahingon osalta dolus determinatus -tahallisuuteen (tarkoitustahallisuus). Säännös ei edellytä, että tekijä onnistuu hankkimaan hyötyä taikka aiheuttamaan haittaa tai vahinkoa. Toisaalta pelkästään se, että tosiasiallisesti hyötyä on hankittu tai haittaa tai vahinkoa aiheutettu, ei riitä. Lisäksi on osoitettava, että teko on tehty tässä tarkoituksessa. (Rikosoikeus, Lappi-Seppälä ym., 2009)

Virkavelvollisuuden rikkomisen puolestaan tarkoittaa sitä, että virkamies menettelee häntä sitovan velvollisuuden vastaisesti, esimerkiksi tekee lainvastaisen päätöksen tai toimenpiteen. Virkamiehellä on päätöksenteossaan kuitenkin tietty harkintavaltaa soveltaa lakia tai muita päätöksentekoa ohjaavia säännöksiä. Kysymys voi olla oikeudesta ratkaista, mikä on asiassa tarkoituksenmukaista tai siitä, että säädökset edellyttävät tulkintaa ja soveltamista yksittäistapauksessa. Virkamiehen harkintavallan rajoissa tekemiä ratkaisuja ei voida pitää virkavelvollisuuden vastaisina. Ratkaisu, jota esitettyjenkin perusteluidenkin valossa voidaan pitää huonona, ei välttämättä osoita asianomaisen päättäjän rikkoneen virkavelvollisuuttaan. Virkavelvollisuuden rikkomisesta voi olla kyse vasta silloin, jos tämä

19.10.2021

5650/S/3719/21

harkintavalta on ilmeisellä tavalla ylitetty. (Rikosoikeus, Lappi-Seppälä ym., 2009)

Asian arviointi

Käräjätuomari Hanna Väliaho

Jaana Kavoniuksen mukaan käräjätuomari Hanna Väliaho on järjestänyt lainvastaisia varjovalmisteluistuntoja, toiminut puolueellisesti täytäntöönpanoriidassa H 20/38165 sekä tahallisesti halventanut Kavoniusta ja häirinnyt Kavoniuksen todistelua.

Suomen perustuslain (731/1999) 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n 2 momentin mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla.

Oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 6 luvun 2 a §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimen on valvottava, että asian käsittelyssä noudatetaan selvyyttä ja järjestystä. Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuimen tulee myös valvoa, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi eikä asiaan sekoiteta mitään siihen kuulumatonta. Jos asianosaisen esitys havaitaan epäselväksi tai epätäydelliseksi, tuomioistuimen on tehtävä hänelle riitakysymysten selvittämistä varten tarpeelliset kysymykset. Oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 8 §:n mukaan tuomioistuimen on evättä näyttö, joka koskee muun muassa asiaan vaikuttamatonta seikkaa tai on muuten tarpeeton.

Kuten edellä lausutusta ilmenee, tuomarilta edellytetään asianmukaista käytöstä ja puolueettomuutta. Tuomarin tulee siten pyrkiä siihen, että asianosaiset kokevat prosessinjohtoon oikeudenmukaiseksi ja puolueettomaksi. Saadun selvityksen perusteella esiin ei ole kuitenkaan tullut konkreettisia seikkoja, joiden perusteella asiassa olisi syytä epäillä Hanna Väliahon toimineen virkavelvollisuuksiensa vastaisesti. Asiassa ei ole tullut ilmi, että Hanna Väliaho on tosiasiasa järjestänyt lainvastaisia varjovalmisteluistuntoja, toiminut puolueellisesti täytäntöönpanoriidassa H 20/38165 tai tahallisesti halventanut Kavoniusta tai häirinnyt hänen todistelua. Mahdollinen todistelun rajoittaminen ja käsittelyn ohjaaminen kuuluvat tuomarin prosessinjohtollisiin toimenpiteisiin, joilla huolehditaan oikeudenkäynnin asianmukaisesta etenemisestä. Tuomarilla on prosessinjohtoon kuuluvan harkintavallan nojalla oikeus esimerkiksi rajata oikeudenkäynnissä esitettävää todistelua siten, ettei asiassa esitetä sellaista todistelua, mikä ei tuomioistuimen käsityksen mukaan ole asian ratkaisun kannalta oleellista. Pelkkä väite rikoksesta tai henkilön oma käsitys rikoksen tapahtumisesta ei vielä ylitä esitutkintakynnystä, vaan esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet.

Jaana Kavoniuksen mukaan Hanna Väliaho on myös syylistynyt virkarikokseen käsittelemällä täytäntöönpanoasiaa H 20/38165 esteellisenä.

Tuomarin esteellisyydestä säädetään oikeudenkäymiskaaren 13 luvussa, jonka

19.10.2021

5650/S/3719/21

1 §:n 1 momentin mukaan tuomari ei saa käsitellä asiaa, jos hän on samassa luvussa tarkoitetuin tavoin esteellinen. Esteellisyyttä koskevat säännökset ovat virkatoiminnassa noudatettavia säännöksiä, joiden rikkominen saattaa johtaa rikosoikeudelliseen vastuuseen. Saadun selvityksen perusteella Varsinais-Suomen kärjäoikeus on 8.3.2021 antamallaan päätöksellä ratkaissut väitteen Hanna Väliähon esteellisyydestä. Väite Väliähon esteellisyydestä on hylätty todeten, ettei kärjätuomari Väliäho ole esteellinen käsittelemään asiaa H 20/38165. Kärjäoikeus on päätöksessään todennut, että asiassa ei ole mitään viitteitä siitä, että Väliäholle olisi tulossa ratkaisusta hyötyä tai vahinkoa eikä asiassa ole myöskään ilmennyt muita syitä epäillä Väliähon puolueettomuutta. Poliisille toimitetun aineiston perusteella asiassa ei ole tullut ilmi mitään sellaista, jonka perusteella asiassa olisi syytä epäillä, että Väliäho on kärjäoikeuden päätöksestä poiketen ollut esteellinen käsittelemään asiaa H 20/38165.

Hallintojohtaja Johanna Ilmanen

Saadun selvityksen perusteella asiassa ei ole myöskään syytä epäillä, että hallintojohtaja Johanna Ilmanen olisi tahallaan estänyt Kavoniusta tekemästä turvallisuusilmoitusta ja tietoturvan loukkausilmoitusta kärjäoikeuden toiminnasta. Kavonius on toimittanut Lounais-Suomen poliisilaitokselle Ilmanen hänelle 5.3.2021 lähettämän sähköpostin. Ilmanen vastauksen mukaan tietosuoja-asetuksessa säädettyä tietoturvan loukkausilmoitusta ei ole tehty, koska sellaista loukkausta ei ole havaittu kärjäoikeudessa, eikä myöskään Kavoniuksen viestistä ilmene EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tarkoittamaa tietoturvaloukkausta. Vaatimukseen turvallisuusuhkailmoituksen tekemisestä Kavoniukseen ja hänen lapseensa kohdistuneista uhkauksista Ilmanen on vastannut väkivalta- tai uhkatilanteesta tehtävän ilmoituksen olevan kärjäoikeuden sisäinen, työturvallisuuteen liittyvä menettelytapa, eikä viraston sisäiseen turvallisuuteen liittyvänä aineistona luovuteta muille tahoille. Tutkintapyyntöissä mainitusta tallenteesta, jota Kavonius epäilee salattavan julkisuuslain vastaisesti, Ilmanen on todennut, että se voidaan luovuttaa esitutkintaa suorittavalle poliisille, jos Kavonius epäilee välikohtauksessa rikosta. Saadun selvityksen perusteella Ilmanen on vastannut Kaoniuksen hänelle esittämiin kysymyksiin ja ohjeistanut, kuinka Kavoniuksen tulee toimia. Poliisille toimitetun aineiston perusteella asiassa ei ole syytä epäillä, että Ilmanen olisi toiminut virkavelvollisuuksiensa vastaisesti tai syyllistynyt muuhun rikosoikeudellisesti moitittavaan menettelyyn.

Laamanni Martti Juntikka

Asiassa ei ole tullut myöskään esiin konkreettisia seikkoja, joiden perusteella olisi syytä epäillä, että laamanni Martti Juntikka olisi rakentanut Varsinais-Suomen kärjäoikeuteen salaisen varjovalmistelurikoksiin erikoistuneen organisaation tai tosiasiallisesti osallistunut tai muuten vaikuttanut kärjäoikeuden henkilöstön ratkaisutoimintaan tai päätöksentekoon. Myöskään tältä osin asiassa ei ole tuotu ilmi mitään muuta kuin väite rikoksen tapahtumisesta, eikä väitteiden tueksi ole esitetty mitään sellaista varteenotettavaa ja konkreettista selvitystä, jonka perusteella asiassa olisi syytä epäillä rikosta. Kuten edellä on todettu, pelkkä väite rikoksesta tai henkilön oma käsitys rikoksen tapahtumisesta ei vielä ylitä esitutkintakynnystä, vaan esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet. Asiassa on otettava huomioon, että saadun selvityksen perusteella Juntikka on lähettänyt Kavoniukselle 26.2.2021 sähköpostiviestin,

19.10.2021

5650/S/3719/21

jossa Juntikka on nimenomaan pidättäytynyt vastaamasta sellaisiin Kavoniuksen hänelle esittämiin kysymyksiin, joiden Juntikka on katsonut kuuluvan käräjäoikeudessa asiaa käsittelevän tuomarin prosessinjohto- ja päätösvallan piiriin.

Johtopäätökset

Edellä lausuttu huomioiden Jaana Kavoniuksen ilmoitustietojen ja muun selvityksen perusteella esiin ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella voitaisiin katsoa, että Hanna Väliäho, Johanna Ilmanen tai Martti Juntikka olisivat rikoslain tarkoittamalla tavalla hyötymis- tai vahingoittamistarkoituksessa tai muuten rikkoneet virkatoiminnassa noudatettaviin säännöksiin tai määräyksiin perustuvan virkavelvollisuutensa tai syylistyneet muuhun rikosoikeudellisesti moitittavaan menettelyyn. Tällä päätöksellä otetaan kantaa ainoastaan siihen, onko asiassa syytä epäillä rikosta. Esitutkintaa ei toimiteta.

Esitutkintaviranomaisen on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai muuten on syytä epäillä, että rikos on tehty. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 1 momentti)

Tutkinnanjohtaja päättää tarvittaessa siitä, toimitetaanko esitutkinta, ja päätöksen tekemiseen mahdollisesti tarvittavien seikkojen selvittämisestä. Asian selvittämiseksi tarpeellisiin esitutkintatoimenpiteisiin saadaan ryhtyä ennen tutkinnanjohtajan päätöstä. (Esitutkintalaki 3 luku 3 § 3 momentti)

Lain esitöiden mukaan rikosta on syytä epäillä, kun huolellisesti asioita harkitseva ihminen havaintojensa perusteella päätyy tällaiseen tulokseen. Pelkkä väite rikoksen tapahtumisesta ei vielä ylitä esitutkintakynnystä, vaan esitutkinnan aloittamispäätökselle on voitava esittää asianmukaiset konkreettiset perusteet. Esitutkinnan aloittamisharkinnassa on huomioitava, että esitutkinnan tarkoituksena on nimenomaan rikosten tutkiminen, eikä mahdollisten muiden oikeudellisten erimielisyyksien selvittäminen. (HE 222/2010 vp)

ASIANOSAISELLE TIEDOKSI:

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla. Tämän ratkaisun estämättä asianomistajalla on oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 14 §:n perusteella mahdollisuus omalla vastuullaan nostaa syyte siinä järjestyksessä kuin sanotun lain 7 luvussa säädetään.

Ratkaisuun tyytymätön voi harkintansa mukaan kannella päätöksestä. Tämä päätös ei vapauta mahdollisesta vahingonkorvausvelvollisuudesta. Asiassa voidaan tehdä uusi harkinta, jos asiassa ilmenee uutta selvitystä.

TURKU

19.10.2021

Lisätietoja:

Jari Riiala
Tutkinnanjohtaja
0295446809

Päätöksestä on ilmoitettu

- ☒ Asianomistaja
- ☐ Rikoksesta epäilty
- ☒ Muu

19.10.2021
Kinnjettse